

Tüketicilerin Cinsiyet, Eğitim ve Çalışma Durumlarına Göre Gıda Kontrolü Hakkındaki Bilgileri

Dr. Şahsine ÇELİK*, Prof. Dr. Bahtiyar ÜNVER**

* Sağlık Bakanlığı, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Beslenme Etüdleri Şubesinde Beslenme Uzmanı.

** Hacettepe Üniversitesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü Öğretim Üyesi.

ÖZET

Ankara ilinde değişik kuruluşlarda çalışan kadın ve erkek tüketiciler ile çalışmayan ev kadını tüketicilerin cinsiyet, eğitim ve çalışma durumlarına göre gıda kontrolü konusundaki bilgilerini saptamak amacı ile yapılan bu araştırmaya toplam 1488 tüketici alınmıştır. Tüketicilerin gıda kontrolü konusundaki bilgileri soruşturma yöntemi ile yapılmıştır. Araştırma 15 Ocak-15 Temmuz 1989 tarihleri arasında yapılmış olup tek başına yaşamayan kişiler araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre kadın ve erkekler hemen hemen aynı, (erkekler biraz fazla) gıda alışverişi yapmaktadır. Tüketicilerin % 55,8'i gıda kontrolünün ne demek olduğunu bilmektedir. Gıda kontrolünü kadın tüketiciler (% 57,8) erkeklerden (% 51,8), çalışan kadınlar (% 63,4) çalışmayan kadınlardan (% 52,0) daha çok bilmektedirler. Gıda kontrolünden sorumlu kuruluşlardan en az birini bilenlerin oranı % 81,6 gıda niteliğine ait mevzuattan en az birini bilenlerin oranı ise % 22,6'dır. Hazır gıdalara üretim iznini Sağlık Bakanlığının verdiği bilenlerin oranı ise % 29,5'dir. Tüketicilerin yaklaşık yarısının hazır gıdaların içine katılan katkı maddelerinin niçin katıldığını farkında oldukları görülmüştür. Bu konuda hiçbir fikri olmayanların oranı ise % 38,5 olarak bulunmuştur. Tüketicilerin eğitim düzeyleri yükseldikçe gıda kontrolü konusundaki bilgileri de artmaktadır. Tüketicilerin çalışıyor olmalarının bu konudaki bilgilerini olumlu yönde etkilediği bulunmuştur.

SUMMARY

EFFECT OF SEX, EDUCATIONAL AND OCCUPATIONAL STATUS ON CONSUMER FOOD AWARENESS.

This survey was conducted in different governmental institutions in Ankara to evaluate food inspection awareness of consumers in shopping. Total 1488 working-men, working-women and housewives were participated as volunteers in the survey to complete questionnaire. The survey was conducted between January 15 to July 15, 1989 and people who are not living alone were included. According to the results of the study it was found that in general both men and women were almost equally took responsibility in shopping. On the other hand, the number of women who knew food inspection were slightly higher than the number of men and that the number of working-women were slightly higher than the number of housewives. Moreover, it was found that almost half of the consumers knew that food additives were widely used in food industry but 38,5 % of the consumers did not have any idea about food additives. Educational and occupational status affected positively to increase the food awareness of the consumers.

GİRİŞ VE KAYNAK TARAMASI

Her geçen gün çalışan insan sayısının artışı, köyden kente göç ve hızlı kentleşme, kadının çalışma hayatına yoğun bir şekilde girişi toplumların beslenme alışkanlıklarını değiştirmektedir. İnsanlar, dolayısıyla toplumlar, giderek daha hazır gıdalara yönelmektedir (GÖNÜL, 1986).

Günümüzde tüketici, geçmişe göre sorunları biraz daha artmış ve tek başına bu sorunların üstesinden gelemeyecek duruma düşmüştür. Tüketicinin çok karmaşık bir ekonomik çevre içinde bulunması, ona akılcı hareket edebilmesi için mal ve hizmetler hakkında bir takım bilgilerin götürülmesini zorunlu kılmaktadır (TÖNÜK, 1984). Ülkemizde gıda sanayinin ge-

lişmesine paralel olarak çok çeşitli hazır gıda maddeleri ile karşı karşıya kalan tüketicinin bu gıda maddelerinin üretimi, satın alınması ve kullanımı konusundaki bilgilerini yansıtan yeterli veriler bulunmaktadır. Bundan dolayı bu araştırma Ankara ilinde değişik kuruluşlarda kadın ve erkek tüketiciler ile çalışmayan ev kadını tüketicilerin gıda kontrolü konusundaki bilgileri ve bu bilgilerin cinsiyet, eğitim ve çalışma durumları gibi çeşitli faktörlerle olan ilişkisini saptamak amacıyla yapılmıştır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırma yeri olarak Ankara ili seçilmiş olup, çalışma grup için çeşitli devlet kuruluşlarından gıda kontrolü ile ilgisi olmayan kişiler alınmıştır. Çalışmayan grup için ise Ankara'nın çeşitli semtlerinden çalışmayan ev kadınları alınmıştır. Her iki gruptan da tek başına yaşamayan kişiler olması kaydıyla herhangi bir seçim yapılmaksızın araştırmaya katılmak isteyen kişiler, fakat çalışan grupta erkek ve

kadın bütün personel araştırmaya dahil edilmiştir.

Araştırma verileri konuyla ilgili olarak hazırlanan anket formuyla elde edilmiştir.

Araştırma 15 Ocak-15 Temmuz 1989 tarihleri arasında yapılmış olup, 500 çalışan kadın, 500 çalışan erkek ve 488 çalışmayan ev kadını olmak üzere toplam 1488 tüketici ile tamamlanmıştır.

Farklı sosyoekonomik ve eğitim düzeyindeki çalışan tüketiciler ile çalışmayan ev kadını tüketicilerin gıda kontrolü ile ilgili bilgileri arasındaki farkın önem kontrolleri (dört gözlü ve çok gözlü düzenlerde) ki-kare (χ^2) yöntemiyle analiz edilmiştir (SÜMBÜLOĞLU, 1987).

ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırma kapsamına alınan tüketicilerde cinsiyet ve çalışma durumlarına göre gıda kontrolünü bilenlerin oranı çizelge 1'de görül-

Çizelge 1. Tüketicilerin cinsiyetlerine ve çalışma durumlarına göre gıda kontrolünü bilme durumları.

Durum	Gıda Kontrolünü					
	Bilen		Bilmeyen		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genelde cinsiyete göre (*)						
Erkek	259	51,8	241	48,2	500	100,0
Kadın	571	57,8	417	42,8	988	100,0
Toplam	830	55,8	658	44,2	1488	100,0
Kadın tüketicilerin çalışma durumlarına göre (**)						
Çalışma	317	63,4	183	36,6	500	100,0
Çalışmayan	254	52,0	234	48,0	488	100,0
Toplam	571	57,8	417	42,2	988	100,0
Çalışan tüketicilerde cinsiyete göre (***)						
Erkek	259	51,8	241	48,2	500	100,0
Kadın	317	63,4	183	36,6	500	100,0
Toplam	576	57,6	424	42,4	1000	100,0

(*) χ^2 : 4,835 $P < 0,05$

(**) χ^2 : 13,045 $P < 0,05$

(***) χ^2 : 13,774 $P < 0,05$

mektedir. Genel olarak tüketicilerin % 55,8 i gıda kontrolünü, «halkın sağlığının korunması için gıda maddelerinin sağlığa uygunlukları yönünden sorumlu kuruluşlarca denetlenmesidir» şeklinde tanımlamışlardır. Geri kalan % 44,2 oranındaki tüketici ise «bilmiyorum» cevabını vermişlerdir. Gıda kontrolünü bilme yönünden cinsiyetler arasındaki fark istatistiksel önem taşımaktadır ($P < 0,05$). Kadın tüketicilerin % 57,8 i gıda kontrolünü bilirken, erkek tüketicilerin % 51,8 i bilmektedir.

Aynı konuya kadın tüketicilerin çalışma durumlarına göre bakıldığında, çalışan kadın tüketicilerde gıda kontrolünün ne demek olduğunu bilenlerin oranı (% 63,4), çalışmayan kadın tüketicilerdeki bilenlerin oranından (%

52,0) daha yüksektir ve aralarındaki fark istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($P < 0,05$).

Çalışan kadın ve erkek tüketiciler karşılaştırıldığında, yine kadın tüketicilerde gıda kontrolünü bilenlerin oranı (% 63,4), erkek tüketicilerdeki bilenlerin oranından (% 51,8) daha yüksek olup çalışan tüketicilerde gıda kontrolünü bilme yönünden cinsiyetler arası fark da önemli bulunmuştur ($P < 0,05$).

Tüketicilerin çalışma durumlarına ve eğitim düzeylerine göre ülkemizde gıda kontrolünden sorumlu kuruluşlardan en az birini bilme yönünden dağılımları çizelge 2'de görülmektedir.

Çizelge 2. Tüketicilerin çalışma durumlarına ve eğitim düzeylerine göre ülkemizde gıda kontrolünden sorumlu kuruluşlardan en az birini bilme yönünden dağılımları.

Durum	Sorumlu Kuruluş					
	Bilen		Bilmeyen		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Çalışma durumuna göre (*)						
Çalışan						
Erkek	426	85,2	74	14,8	500	100,0
Kadın	438	87,6	62	12,4	500	100,0
Çalışmayan						
Ev kadını	350	71,7	138	28,3	488	100,0
Toplam	1214	81,6	274	18,4	1488	100,0
Eğitim durumuna göre (**)						
Okur - yazar	38	51,1	31	44,9	69	100,0
İlkokul	202	63,9	114	36,1	316	100,0
Ortaokul	164	81,2	38	18,8	202	100,0
Lise	414	85,0	73	15,0	487	100,0
Yüksekokul	396	95,7	18	4,3	414	100,0
Toplam	1214	81,6	274	18,4	1488	100,0

(*) χ^2 : 1,224 $P > 0,05$

(**) χ^2 : 156,247 $P < 0,05$

Ülkemizde gıda kontrolünden sorumlu kuruluşlardan en az birini bilenlerin oranı çalışan kadın tüketicilerde % 87,6, çalışmayan ev kadını tüketicilerde % 71,7 olarak bulunmuştur. Gıda kontrolünden sorumlu kuruluşlardan en az birini bilme yönünden çalışan ve çalışmayan ev kadını tüketiciler arasındaki fark istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($P < 0,05$). Çalışan kadınlar çalışmayanlara göre bu konuda daha bilgilidirler. Çalışan kadın (% 87,6) ve erkek (% 85,2) tüketiciler arasında gıda kontrolünden sorumlu kuruluşları bilme yönünden bir farklılık görülmemiştir ($P > 0,05$).

Gıda kontrolünden sorumlu kuruluşlardan en az birini bilme yönünden kişiler eğitim düzeylerine göre değerlendirildiğinde, % 55,1 oranında okur-yazar grubundaki tüketiciler ile % 63,9 oranında ilkökul mezunu tüketiciler en az bilgisi olan gruba girmektedirler. En çok

bilgisi olanlar ise % 95,7 oranında yüksekökol mezunu tüketicilerdir. Ortaokul ve lise mezunu olanlar en az ve en çok bilgisi olanlar arasında yer almaktadırlar. Gıda kontrolünden sorumlu kuruluşlardan en az birini bilme yönünden eğitim düzeyleri arasındaki fark istatistiksel önem taşımaktadır ($P < 0,05$).

Eğitim düzeyleri arasında sadece ortaokul ve lise mezunu tüketiciler arasındaki fark önemsiz bulunmuştur ($P > 0,05$). Eğitim düzeyi yükseldikçe gıda kontrolünden sorumlu kuruluşları bilenlerin oranı da artmaktadır.

Hazır gıda üretimi için üretim izni almak gerekip gerekmediği ve ülkemizde uygulanmakta olan gıda kontrol hizmetlerinin etkinliği konusunda tüketicilerin çalışma durumlarına göre bilgi ve düşünceleri Çizelge 3 de gösterilmiştir. Hazır gıda üretimi için herhangi bir ku-

Çizelge 3. Tüketicilerin çalışma durumlarına göre hazır gıda üretimi için üretim izni almak gerekip gerekmediği ve ülkemizde uygulanmakta olan gıda kontrol hizmetlerinin etkinliği konusundaki bilgi ve düşünceleri.

Çalışma Durumu	a) Hazır gıda üretim izni almak gerekip gerekmediği							
	Evet		Hayır		Bilmiyorum		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Çalışan								
Erkek	423	84,6	9	1,8	68	13,6	500	100,0
Kadın	424	84,8	17	3,4	59	11,8	500	100,0
Çalışmayan								
Ev kadını	318	65,2	24	4,9	146	29,9	488	100,0
TOPLAM	1165	78,3	50	3,4	273	18,3	1488	100,0

Çalışma Durumu	b) Ülkemizde etkin gıda kontrolü hizmeti uygulaması							
	Var		Yok		Bilmiyorum		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Çalışan								
Erkek	14	2,8	452	90,4	34	6,8	500	100,0
Kadın	13	2,6	441	88,2	46	9,2	500	100,0
Çalışmayan								
Ev kadını	35	7,2	335	68,6	118	24,2	488	100,0
TOPLAM	62	4,2	1228	82,5	198	13,3	1488	100,0

ruluştan izin almak gerekir mi sorusuna tüketicilerin % 78,3 ü evet diyerek bu konuda haberdar olduklarını belirtmişlerdir. Hayır cevabı verenlerin oranı % 3,4 gibi küçük bir oranda kalmış, % 18,3 oranında ise bilmediklerini belirtmişlerdir. Bilmiyorum cevabını veren tüketicilerin yarısından fazlasını ev kadınları oluşturmaktadır.

Tüketicilere ülkemizde gıda kontrol hizmetlerinin etkin bir şekilde uygulanıp uygulanmadığı sorulduğunda, % 82,5 gibi büyük bir çoğunluğu etkin bir uygulamanın olmadığını, % 4,2 si etkin bir uygulamanın olduğunu % 13,3'ü ise bu konuda bilgilerinin olmadığını belirtmişlerdir. Bu sonuçlar tüketicilerin satılan gıdaların yeterince kontrol edilmediğini, dolayısıyla sağlığa zararlı olabilecekleri şüphesi içinde olduklarını göstermektedir.

Hazır gıdaların üretim izni alması gerektiğini belirten tüketicilerin cinsiyet ve eğitim

düzeylerine göre hazır gıdalara üretim izni veren kuruluşu bilme durumları çizelge 4'de verilmiştir. Çizelgeden de görüldüğü gibi hazır gıda üretimi için izin almak gerektiğini belirten tüketicilerden erkeklerin % 27,7 si, kadınların da % 30,6 sı hazır gıdalara üretim izni veren kuruluşun Sağlık Bakanlığı olduğunu bildirmişlerdir. Hazır gıdalara üretimi izni veren kuruluşu bilme yönünden cinsiyetler arası fark istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($P > 0,05$). Aynı bilgi tüketicilerin eğitim düzeylerine göre değerlendirildiğinde bu konuda en az bilgiye sahip tüketicilerin yine okur-yazar grup (% 14,7), en fazla bilgiye sahip olanların ise ilkokul (% 32,4) ve yüksekokul (% 30,4) mezunu grubun olduğu görülmüştür. Genel olarak tüketicilerin % 22,5 inin hazır gıdalara üretim izni veren kuruluşu bildikleri saptanmıştır. Bu konuda beş eğitim düzeyi arasındaki fark istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($P > 0,05$).

Çizelge 4. Tüketicilerin cinsiyet ve eğitim düzeylerine göre hazır gıdalara üretim izni veren kuruluşu bilme durumları.

Durum	Hazır gıdalara üretim izni veren kuruluşu					
	Bilen		Bilmeyen		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Cinsiyete göre (*)						
Erkek	117	27,7	306	72,3	423	100,0
Kadın	227	30,6	515	69,4	742	100,0
Toplam	344	29,5	821	70,5	1165	100,0
Eğitim düzeylerine göre (**)						
Okur - Yazar	5	14,7	29	85,3	34	100,0
İlkokul	61	32,4	127	67,6	188	100,0
Ortaokul	47	30,1	109	69,9	156	100,0
Lise	115	28,3	291	71,7	406	100,0
Yüksekokul	116	30,4	265	69,6	381	100,0
Toplam	344	29,5	821	70,5	1165	100,0

(*) $\chi^2: 1,144 P < 0,05$

(**) $\chi^2: 4,823 P > 0,05$

Tüketicilerin cinsiyetlerine ve eğitim düzeylerine göre gıda niteliklerine ait mevzuattan en az birini bilme durumları çizelge 5'de verilmiştir.

Genel olarak tüketicilerin % 22,6 sı gıdaların niteliklerinin belirlendiği mevzuattan en az birini bilmektedir. Bununla birlikte % 77,4 gibi büyük bir çoğunluğunun bu konuda bilgileri bulunmamaktadır. Durum cinsiyetler göz-

önüne alınarak incelendiğinde, kadın ve erkek tüketiciler arasında önemli bir fark olmadığını göstermektedir ($P > 0,05$).

Tüketicilerin gıda mevzuatı konusundaki bilgileri eğitim düzeylerine göre incelendiğinde, bu konuda en az bilgiye sahip grubun yine okur-yazar grubu olduğu (% 11,6), en fazla bilgiye sahip grubun ise % 37,2 gibi bir oranla yükseköğretim mezunu tüketiciler olduğu saptan-

Çizelge 5. Tüketicilerin cinsiyetlerine ve eğitim düzeylerine göre gıda niteliklerinin belirlendiği mevzuattan en az birini bilme durumları.

Durum	Gıda niteliğine ait mevzuatı					
	Bilen		Bilmeyen		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Cinsiyete göre (*)						
Erkek	118	23,6	382	76,4	500	100,0
Kadın	219	22,2	769	77,8	500	100,0
Toplam	337	22,6	1151	77,4	1488	100,0
Eğitim düzeyine göre (**)						
Okur-yazar	8	11,6	61	88,4	69	100,0
İlkokul	50	15,8	266	84,2	316	100,0
Ortaokul	40	19,8	162	80,2	202	100,0
Lise	85	17,5	402	82,5	487	100,0
Yükseköğretim	154	37,2	260	62,8	414	100,0
Toplam	337	22,6	1151	77,4	1488	100,0

(*) $\chi^2: 0,390$ $P > 0,05$

(**) $\chi^2: 71,679$ $P < 0,05$

miştir. Buna göre yükseköğretim mezunu tüketici grubu hariç, diğer eğitim grupları arasında istatistiksel olarak önemli bir fark bulunamamıştır ($P > 0,05$). Diğer taraftan yükseköğretim mezunu tüketiciler ile diğer eğitim düzeylerindeki tüketiciler arasındaki fark önemli bulunmuştur ($P < 0,05$).

Tüketicilerin eğitim düzeylerine göre gıdalara katılan katkı maddelerinin niçin katıldı-

ğını bilme durumlarına göre dağılımları çizelge 6'da görülmektedir.

Genel olarak araştırmaya katılan tüketicilerin % 38,5'inin hazır gıdaların içerisine katılan katkı maddelerinin niçin katıldığı hakkında bir bilgileri bulunmamakla beraber, % 48,1'inin niçin katıldığına farkında oldukları görülmüştür. Diğer taraftan eğitim düzeyi arttıkça tüketicilerin gıda katkı maddelerinin niçin katıldığı hakkındaki bilgilerinin de arttığı gözlenmektedir.

Çizelge 6. Tüketicilerin eğitim düzeylerine göre gıdalara katılan katkı maddelerinin niçin katıldığını bilme durumlarına göre dağılımı.

Katkı maddelerinin gıdalara katılış nedeni	Eğitim Düzeyi											
	Okur - Yazar		İlkokul		Ortaokul		Lise		Yüksekokul		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Hiçbir fikrim yok	44	63,8	188	59,5	86	42,6	183	37,6	72	17,4	573	38,5
Hepsi lezzet verici maddeler	9	13,0	24	7,6	16	7,9	35	7,2	14	3,4	98	6,6
Hepsi vücuda za- rarlı maddeler	3	4,4	6	1,9	5	2,5	8	1,6	10	2,4	32	2,2
Teknoloji gereği katılan maddeler	—	—	13	4,1	8	3,9	20	4,1	28	6,8	69	4,6
Bazıları lezzet verici, bazıları teknoloji gereği katılan maddeler	13	18,8	85	26,9	87	43,1	241	49,5	290	70,0	716	48,1
Toplam	69	100,0	316	100,0	202	100,0	487	100,0	414	100,0	1488	100,0

TARTIŞMA

Ankara ilinde değişik kuruluşlarda çalışan kadın ve erkek tüketiciler ile değişik semtlerdeki çalışmayan ev kadını tüketicilerin gıda kontrolü konusundaki bilgilerini saptamak amacı ile yapılan bu araştırmada gıda kontrolünü kadın tüketiciler erkeklerden, çalışan kadınlar çalışmayan kadınlardan daha çok bilmektedirler. Kadınların erkeklerden daha fazla olarak gıda kontrolünü bilmelerinin nedeni, gıda ile esas ilgilenenin kadınların olması olabilir.

Gıda kontrolünden sorumlu kuruluşlardan en az birini bilenlerin oranı oldukça yüksektir. Gıda kontrolünden sorumlu kuruluşu bilmeye eğitim düzeyinin ve kadınlarda çalışma durumunun etkili olduğu bulunmuştur.

Eğitim düzeyi yükseldikçe bilenlerin oranı artmaktadır. Ayrıca çalışan kadınlarda sorumlu kuruluşu bilenlerin oranı çalışmayan kadınlara göre daha fazladır.

Ülkemizde gıda kontrolü hizmetlerinden sorumlu kuruluşlar! Sağlık Bakanlığı, Tarım Or-

man ve Köyişleri Bakanlığı, Belediyeler, Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Türk Standardları Enstitüsüdür (AYDIN, 1976; AYDIN, 1973; DPT, 1975).

Tüketicilerin çoğunluğu ülkemizde etkin bir gıda kontrol hizmeti uygulanmadığını, bununla birlikte hazır gıda üretimi için izin alınması gerektiğini belirtmişlerdir. Ülkemizde Gıda Maddeleri Tüzüğüne uygun olmak kaydıyla, gıda maddelerinin imalatı Sağlık Bakanlığının iznine tabi olmamakla birlikte, gıdalara katılan her türlü katkı maddesi, besleyici değeri arttırılmış veya eksiltilmiş gıda maddeleri, diyetetik amaçla özel olarak hazırlanan gıda maddeleri, çocuk besinleri ile Tuzuk kapsamında yer almayan gıda maddelerinin üretim ruhsatı ve ithalatı Sağlık Bakanlığının iznine tabidir (GÖKTÜRK ve ARK., 1982). Hazır gıdalara üretim iznini Sağlık Bakanlığının verdiğini tüketicilerin ancak 1/4 ü bilmmiştir.

Ülkemizde gıdaların niteliklerinin belirlendiği birçok mevzuat bulunmaktadır. Bunlardan en önemlileri 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, Gıda Maddeleri Tüzüğü, Gıda Stan-

dardları ve Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği olarak sıralanabilir (AYDIN, 1976). Tüketicilerin % 77,4 ü bu mevzuatlardan hiçbirini bilmemektedir.

Tüketicilerin yaklaşık yarısının hazır gıdaların içine katılan katkı maddelerinin niçin katıldığına farkında oldukları görülmüştür. Diğer taraftan eğitim düzeyi arttıkça tüketicilerin gıda katkı maddelerinin niçin katıldığı hakkındaki bilgilerinin de arttığı gözlenmiştir. Bu konuda 1984 yılında Ankara'da yapılan bir başka çalışmada katkı maddelerinin niçin katıldığını bilmeme oranı % 96,8 olarak saptanmıştır (BULDUK, 1985). Bu sonuç bizim araştırmamızdaki % 38,5 oranı ile kıyaslandığında tüke-

ticilerin bu konuda bilgilerinin o zamana kadar arttığını göstermektedir. Bunun nedeni, her geçen gün çeşit ve sayıları artan hazır gıdaların tüketimlerinin de artarak tüketicilerin bu tür ürünlerle daha sık karşılaşmaları olabilir.

Gıda katkı maddeleri gıdalara, Sağlık Bakanlığınca çıkarılan Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliğinde yer alan hükümler ve sınırlamalar çerçevesinde katılırlar. Katkı maddesinin gıdalara katılabilmesi için gıda üreticisi firmaların kullanacakları katkı maddesinin cinsini ve kullanım miktarını Sağlık Bakanlığına bildirmeleri zorunudur (SAĞ. BAK. GIDA KATKI MAD. YÖNETMELİĞİ, 1990).

KAYNAKLAR

- AYDIN, M. 1976. Gıda Kontrolü ve Mevzuatı Ticaret Odaları Birliği Matbaası, Ankara.
- AYDIN, M. 1973. Dünyada ve Türkiye'de Gıda Kontrolü ve Standardları, Türkiye Ticaret Odaları Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası, Ankara.
- DPT. 1975. Türkiye'deki Gıda Kontrol Kuruluşlarının Faaliyet ve İmkanları Üzerinde Envanter Araştırması. İktisadi Planlama Dairesi Yayın No: DPT: 1460 -IPD: 391, Ankara.
- BULDUK, S., GÜNEYLİ, U. 1985. Teknolojik İşlem Gerektiren Hazır, Yarı Hazır Besinleri Ailelerin Tüketme ve Kabullenme Durumu Konusunda Bir Araştırma. Beslenme ve Diyet Dergisi 14: 117 -126.
- GÖKTÜRK, F., ÖRÜN, H., BANOĞLU, V., 1982. Gıda Maddelerinin ve Ümumi Sağlığı İlgilendiren Eşya ve Levazımın Hususi Vasıflarını Gösteren Tüzük. Tıtız Ofset Matbaası, Ankara.
- GÖNÜL, M. 1986. Gıdada Kalite Kontrolü. Türkiye 5. Gıda Kongresi. Gıda Teknolojisi Derneği Yayın No: 8. Ankara.
- SAĞ. BAK. GIDA KATKI MADDELERİ YÖNETMELİĞİ. 1990. Resmi Gazete 20541; 7 Haziran.
- SÜMBÜLOĞLU, K., SÜMBÜLOĞLU, V. 1987. Biyoistatistik. Çağ Matbaası, Ankara.
- TÖNÜK, A. 1984. Tüketici Açısından Gıda Kontrolünün Önemi. Türkiye 4. Gıda Kongresi. Gıda Teknolojisi Derneği Yayın No: 8. Ankara.